

Iværksætter udspil

Katalog til fremme af iværksætteri
i alle dele af landet

Oktober 2023

Grøn omstilling via iværksætteri i alle dele af landet

Landbrug & Fødevarer vil med dette udspil med iværksætterforslag give en vitaminindsprøjtning til iværksætteriet inden for vækstlaget af små og mellemstore virksomheder i Danmark.

Dansk erhvervsliv generelt og fødevarerektoren især har brug for nye kræfter og ny kapital for at komme i mål med den grønne omstilling. Landbrug & Fødevarer har lanceret en klimaplan, der viser, hvordan man kan komme i mål med den grønne omstilling inden 2030. Men en forudsætning for den er, at virksomhederne har kompetencerne og kapitalen til at gennemføre omstillingen. Og for mange små og mellemstore virksomheder vil omstillingen blive accelereret med en ny generation af virksomhedsejere.

Vi skal have mere ud af den innovation, forskning og den menneskelige kapital, som er til stede i alle dele af landet. Det vil altid være risikabelt at starte op som iværksætter, og det er grundlæggende et sundt princip, at man som iværksætter selv bærer risikoen. Vi skal dog sørge for, at unødvendige bump på vejen ikke blokerer for iværksætterens succes. Vi skal derfor blandt mange forskellige tiltag sikre: at unge lærer mere om iværksætteri i uddannelsessystemerne, at det skal være nemmere at etablere sin egen virksomhed, og at iværksættere kan kommercialisere deres ide uden at blive mødt af bureaukrati og administrative byrder.

Iværksætteri er ikke noget der kun eksisterer i de store byer, men er i høj grad med til at skabe vækst og arbejdspladser i alle dele af landet. Ved at give de rette rammevilkår for iværksætteri på landet bidrager vi også til at fremtidssikre de danske landdistrikter.

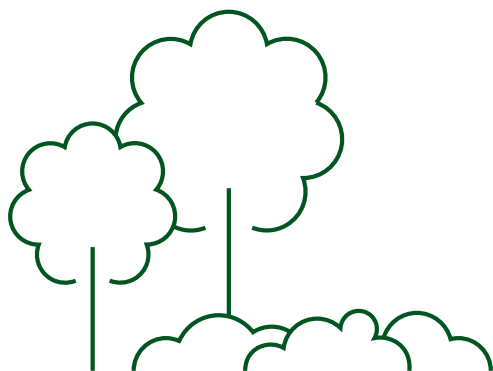
Grønne forretningsmodeller og bæredygtighed står desuden som to centrale pejlemærker for de fleste iværksættervirksomheder. For at nå hele vejen til den fælles målsætning om en 70 procent reduktion af CO₂ i 2030, har vi brug for risikovillige og iderige iværksættere, som har modet og selvstændighedstrangen til at kaste sig ud i at udvikle og kommercialisere nye grønne teknologier. Vi håber derfor, at vores iværksætterkatalog vil inspirere i udviklingen af iværksætteri i Danmark.

God læselyst!

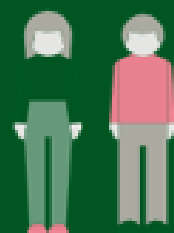
Merete Juhl
Administrerende direktør
Landbrug & Fødevarer

Indholdsfortegnelse

OPSTART OG VÆKST	4
FINANSIERING	21
UDDANNELSE	26
RÅDGIVNING	37

1. Opstart og vækst

OPSTART OG VÆKST

Færre danske SMV'er går i arv fra mor til datter eller fra far til søn. Det er ikke dårligt, at unge mennesker vælger en anden livsbane end deres forældre, men hvis ikke de danske SMV'er skal gå til grunde ved ejerens pension, stiller det krav til bedre faciliteter til at sikre et fornuftigt generations- og ejerskifte samt at færre værdier forsvinder ud af virksomheden. Alternativet er afvikling af virksomheden og en lokal arbejdsplads forsvinder.

For at bevare det danske vækstlag af små og mellemstore virksomheder og give dem ressourcerne til grøn omstilling er det centralt at styrke dem og give dem solide rammer, når de skal generationsskiftes.

Succession for mindre virksomheder

Problem

Mange virksomheder står foran et ejerskifte de kommende år. Ofte vil skattebetalingen forbundet med ejerskifte hæve prisen og gøre ejerskiftet urentabelt. Sælger kan i dag overdrage sin virksomhed med skattemæssig succession til bl.a. nære familiemedlemmer og til medarbejdere under visse betingelser. Dette er imidlertid ikke en tilstrækkelig løsning til at løsne op for ejerskifterne i små danske virksomheder. Det foreslås derfor, at personkredsen for skattemæssig succession gøres ubegrænset for mindre virksomheder (mikrovirksomheder).

Baggrund

Overdragelse med succession betyder, at den, der erhverver aktier eller bestemte aktiver, indtræder i overdragerens skattemæssige stilling ved overdragelsen.

Succession medfører, at overdrageren ikke beskattes af fx avance eller såkaldt genvundne afskrivninger (hvor handelsværdien er højere end den nedskrevne værdi) på tidspunktet for overdragelsen. Beskatningen udskydes, indtil modtageren efterfølgende sælger aktierne og aktiverne. Skattemæssigt anses modtageren for at have købt aktierne og aktiverne til samme pris, på samme tidspunkt, og i samme hensigt som overdrageren.

Forudsat visse betingelser er opfyldt, kan aktier og aktiver efter gældende regler overdrages med succession til følgende:

- Nære familiemedlemmer, dvs. børn, børnebørn, søskende, søskendes børn, søskendes børnebørn og samlever (to års samlivskrav).

Sted- og adoptivforhold sidestilles med naturligt slægtskab. Ægtefæller kan ligeledes succedere.

- Medarbejdere, der inden for de seneste 5 år har været beskæftiget i virksomheden i et antal timer svarende til fuldtidsbeskæftigelse i sammenlagt 3 år.
- Tidligere ejer, der køber virksomheden tilbage inden 5 år efter et salg med succession.

Følgende kan overdrages med succession:

- Aktier og anparter, andelsbeviser og konvertible obligationer
- Personligt drevne erhvervsvirksomheder eller en andel heraf. Ved overdragelse af en personligt drevet erhvervsvirksomhed kan der bl.a. succederes i følgende aktiver:
 - Fast ejendom, der indgår i erhvervsvirksomheden
 - Afskrivningsberettigede bygninger
 - Maskiner, inventar og lignende driftsmidler
 - Husdyrbesætninger i landbrug
 - Varelager, herunder beholdninger i landbrug

Overdragelse med skattemæssig succession er bl.a. betinget af, at virksomheden, der overdrages, ikke udgør en såkaldt "*pengetank*". Dette indebærer, at selskabet ikke overvejende må drive udlejning eller foretage passiv kapitalanbringelse. Udlejning af landbrugsejendom medfører dog ikke, at et selskab betragtes som en "*pengetank*".

Løsning

For at lette skattebetalingen for sælger i forbindelse ved ejerskifte, bør mulighederne for overdragelse med skattemæssig succession udvides. Det foreslås, at der indføres mulighed for overdragelse af mindre virksomheder med succession til en ubegrænset personkreds.

Behovet for lettelse af betingelser for ejerskifte er særlig stort for mindre virksomheder. For særligt at tilgodese disse virksomheder og for at reducere statens mindreprovenu, bør udvidelsen af successionsmulighederne begrænses til virksomheder, der er omfattet af EU's definition af en mikrovirksomhed. Dette indebærer, at virksomheden maksimalt må beskæftige 10 personer, og virksomheden skal have en omsætning eller balance på under 15 mio. kr. (2 mio. euro) årligt. Forslaget vurderes at være medholdeligt inden for EU's statsstøtteregele.

For at sikre mod omgåelse og misbrug af ordningen, kan følgende værnsreglele tilknyltes den udvidede successionsadgang:

- Der kan maksimalt succederes hver 3. år
- Virksomheden skal have ligget inden for medarbejdergrænsen i de seneste 2 år forud for ejerskiftet, så der ikke er incitament til at afskedige medarbejdere af hensyn til succession.

Provenumæssig effekt

Da der er tale om en udskydelse af skattebetalingen, vil der for staten potentielt være et rentetab, der kan medføre et begrænset mindre-provenu.

Bedre risikospredning i virksomhedsordningen

Problem

I dag kan en virksomhedsejer, der driver sin forretning i virksomhedsskatteordningen (VSO), ikke afdække risici og foretage nye investeringer til gavn for bl.a. næste generation ved fx at investere i værdipapirer, enkeltaktier og andre virksomheder.

Størstedelen af danske landbrugsvirksomheder drives i dag i virksomhedsskatteordningen. Opsparet overskud i et VSO kan efter reglerne i virksomhedsskatteordningen alene investeres i et begrænset investeringsunivers. Dette begrænser nystartede og etablerede virksomheder i at få afdækket sin risiko, foretage investeringer i unge iværksættere eller investere i nye bæredygtige tiltag sammen med andre investorer i selskabsform, eller som sikkerhedsnet mod økonomisk dårlige sæsoner.

Baggrund

VSO er en af de beskatningsformer, som kan benyttes af personligt ejede virksomheder. Personligt ejede virksomheder er enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber eller kommanditselskaber. Disse er ikke selvstændige skattesubjekter. Ved anvendelsen af VSO skal ejerens privatøkonomi og virksomhedens økonomi holdes adskilt. Fordele ved at anvende VSO er, at man opnår en beskatning på 22 pct af hele årets indkomst, med mulighed for at opspare de penge, der ikke hæves privat. Virksomhedsordningen giver selvstændige nogenlunde samme skattemæssige fordele, som der tilkommer de virksomhedsejere, der driver virksomhed gennem fx et anparts- eller et aktieselskab.

Desværre er selvstændige, der anvender VSO, i forhold til A/S'er og APS'er, underlagt ganske strikse regler, hvis de skal foretage investeringer. Enkeltmandsvirksomheder som anvender VSO kan i dag udelukkende foretage investeringer i investeringsbeviser, hvor der sker lagerbeskatning. Det vil sige, at hvis en sådan virksomhed investerer deres overskudslikviditet i andet end aktiver, fx værdipapirer eller enkeltaktier, anses det for en privat hævning, som kan føre til beskatning af opsparet overskud, hvorved kapitalen i virksomheden udhules.

De strikse regler begrænser virksomheder, som drives i VSO, i at foretage investeringer, som kan give bedre rente, end der kan opnås i pengeinstitutter. Aktierne kan på sigt være et sikkerhedsnet mod

økonomisk dårlige resultater. Desuden indskrænker det muligheden for at tilføre yngre kræfter kapital, da en ældre landmand med en VSO ikke har mulighed for at investere i en yngre landmands aktie- eller anpartsselskab.

Løsning

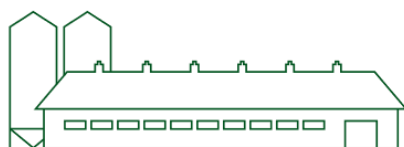
Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at det muliggøres for en virksomhed, som drives i VSO, at de kan investere i aktie- og/eller anpartsselskaber - så der ingen investerings-barrikade er i VSO'er. Initiativet vil også være en fordel for finansieringen af kommende generationskifter samt være vækstskabende for hele det danske erhvervsliv.

Landbrug & Fødevarer ser, at der er to løsninger til dette. Den første løsning kunne være, at virksomhedskatteloven ændres således, at en virksomhed, som drives i VSO, frit kan investere i værdipapirer og/eller finansielle kontrakter. Evt. med en begrænsning til kun at kunne foretage investeringer indenfor samme erhverv som virksomheden selv agerer indenfor, dette vil dog kun resultere i mindre risikospredning.

En anden løsning kunne være, at en virksomhed, som drives i VSO, skal kunne oprette en særskilt konto og et depot i et lukket kredsløb, hvorfra investeringer i noterede såvel som unoterede aktier skal foretages. Virksomheden kan ind- og udbetale efter behov. Der er altså ingen grænser for, hvor meget og hvor ofte der kan indbetales, eller anmodes om at udtage. Skattemæssigt vil fradrag for tab og beskatning af afkast skulle foretages i depotet.

Provenumæssig effekt

Da der er tale om en udskydelse af skattebetalingen, vil der for staten potentielt være et rentetab, der kan medføre et begrænset mindre provenu. Modsat vil forslaget også medfører en positiv provenumæssig effekt, da overskud i et VSO kommer i drift via investeringer, og derved medføre en øget skatteindtjening.

Nye investeringsmuligheder i iværksættere

Problem

Flere ældre erhvervsdrivende har oparbejdet en opsparing i deres virksomhedsordning (VSO). Denne opsparing kan i dag ikke bruges til at investere i, eller give udlån til, andre virksomheder, som drives i VSO herunder nyopstartede VSO'er. Disse investeringer eller udlån ville ellers kunne være til gavn for næste generation og for erhvervslivet.

Baggrund

Ejere af en virksomhed, som drives igennem et VSO, er underlagt ganske strikse regler, hvis de skal foretage investeringer eller give udlån. Hvis et VSO investerer deres overskudslikviditet i andet end aktiver inde i VSO-regi, anses det for en privat hævning, som kan føre til beskatning af opsparet overskud, hvorved kapitalen i VSO'et udhules.

Reglerne medfører en væsentlig begrænsning for VSO'et, hvad angår at foretage investeringer eller foretage udlån. Udlån som kan have gavn for iværksætter og næste generation af landmænd.

Hvis et VSO vil udlåne kapital til en yngre erhvervsdrivende i VSO, skal det ske via en hævning, hvilket medfører beskatning hos udlåner, hvorfor det beløb der kan udlånes, er reduceret med beskatningen. Dette indskrænker muligheden for at tilføre yngre kræfter kapital, da en ældre erhvervsdrivende med et VSO ikke har mulighed for at udlåne sin overskudskapital til et andet VSO, uden at det er meget bekosteligt.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at det muliggøres for en virksomhed, som drives i VSO, frit at kunne udlåne sit overskud til andre virksomheder som drives i VSO, uden at det anses for en privat hævning. Udlånet skal forrentes på lige vilkår med andre udlån. Landbrug & Fødevarer finder, at initiativet vil være en fordel for finansieringen af kommende iværksættere samt være vækstskabende for hele det danske erhvervsliv.

Provenumæssig effekt

Forslaget vil ikke have provenumæssig effekt, da renterne fra udlånet beskattes hos den ene part og kan trækkes fra hos den anden.

Afskaffelse af tinglysningsafgift for nyetablerede

For at understøtte ejerskifte og strukturudvikling bør tinglysningsafgiften ved førstegangsetablering afskaffes. Særligt bør procentsatsen for den variable afgift fjernes eller reduceres.

Problem

Generationsskiftet i yderområderne er flere steder gået i stå. Dette ses bl.a. af, at gennemsnitsalderen for fx landmænd er stigende. Tinglysningsafgiften er en væsentlig barriere for iværksættere, som vil købe egen virksomhed. Alle erhverv betaler tinglysningsafgift ved tinglysning af ejer- og panterrettigheder.

Mange virksomheder i landdistrikterne er særligt udfordret, da fast ejendom udgør en stor del af virksomhedens værdi.

Baggrund

Ved overdragelse af en ejendom skal der betales tinglysningsafgift. Afgiften pålægges både skøder og nye pantebreve. Tinglysningsafgiften af et ejerskiftedokument består af en fast afgift på 1.825 kr. og en variabel afgift på 0,6 pct. af ejerskiftesum/ejendomsvurdering for skøder i 2023. Tinglysningsafgiften for pant i fast ejendom udgør 1.825 kr. og 1,45 pct. af det pantesikrede beløb for nye pantebreve (2023).

Omkostningerne til betaling af tinglysningsafgiften er en betydelig økonomisk hindring for unge iværksættere. De unge iværksættere, der ønsker at blive selvstændige, sparer ofte store beløb op i deres ungdomsår. Selv om en ung iværksætter medbringer en opsparing på fx en million kroner, er det fortsat langt størstedelen af købesummen, der må lånefinansieres, og opsparingen bliver brugt på afgifter frem for at nedbringe belåningsgraden i virksomheden. Tinglysningsafgiften er desuden særligt hæmmende, fordi den alene udhuler iværksætterens økonomi uden at gavne yderligere. Der er fx ikke pant eller tilsvarende sikkerhedsstillelse forbundet med omkostningen, som gør, at der kan lånes flere penge til investeringer eller lignende.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at førstegangekøbere af virksomheder fritages for tinglysningsafgift for at fremme interessen i opstart af virksomheder.

Provenumæssig effekt

Forslaget vurderes medføre et statsligt mindreprovenu.

Stabilitetsopsparing

Problem

Der kan være stor forskel på indtjeningen i en mindre virksomhed fra år til år. Det bør derfor sikres, at der er mulighed for at renter og afdrag kan betales – selv i dårlige år.

Baggrund

Iværksættervirksomheder er karakteriseret ved udsving i indtjeningen, særligt i de første år som erhvervsdrivende. For nogle typer af virksomheder, der i høj grad er integreret med de internationale markeder, har ændringer på verdensmarkederne stor betydning for indtjeningen. Forventningen til indtjeningen kan derfor hurtigt ændres både positivt og negativt.

Lav indtjening i udsatte år kan føre til likviditetsmæssige problemer, uden mulighed for at afdrage på gæld og iværksætte investeringer, og i værste fald ende i konkurs.

For at udjævne indtjeningen kan en løsning være, at en del af indtjeningen i gode år sættes til side for at opveje lav indtjening i dårlige år. For at styrke incitamentet til at opspare frie midler etableres der en stabilitetsopsparingsordning i virksomhedsordningen (VSO) med 100 pct. fradrag for indskud. Det vil være et incitament til øget opsparing i virksomhederne, som kan anvendes i år med negativt driftsresultat. Forslaget blev fremsat af ekspertgruppen med fokus på landbrugets økonomi i 2021.

Løsning

Det anbefales derfor, at der åbnes mulighed for en stabiliseringsopsparing, hvor virksomhedsejere, der driver virksomhed i virksomhedsordningen (VSO), kan indskyde et års overskud helt eller delvist på en stabilitetsopsparing. Indskuddet betragtes som en ordinær driftsinvestering, og har en skattemæssig fradragsværdi på 100 pct. Når pengene hæves i et senere år, betales skat efter de almindelige satser i VSO, dvs. det hævde beløb indtægtsføres.

Midlerne på stabilitetsopsparingen kan alene anvendes til at betale renter og afdrag på realkredit- og banklån samt anden varegæld i år med negativt driftsresultat. Hvis opsparingen anvendes til andet formål, vil det hævde beløb blive fuldt beskattet som udlodning til ejeren.

En stabilitetsopsparing skal medvirke til at gøre de enkelte virksomheder økonomisk mere robuste, ved at overskuddet fra år med positiv indtjening kan blive sat ind på stabilitetskontoen med henblik på

anvendelse i dårlige år. Dermed gøres den enkelte virksomhed mere robust over for de konjunkturforbundne udsving, herunder også ekstreme hændelser.

Den skitserede stabilitetsopsparings midler indsættes på en indlåns-konto eller investeres i obligationer, som er umiddelbart omsættelige. Forslaget giver mulighed for at udskyde virksomhedsbeskatningen af en del af virksomhedens overskud.

Provenumæssig effekt

Da der er tale om en udskydelse af skattebetalingen, vil der for staten potentielt være et rentetab, der kan medføre et begrænset mindre provenu.

Etableringskontofradrag

Problem

Det skal være muligt for alle at opnå de samme muligheder for fradrag for indskud på en etablings- og iværksætterkonto, selv hvis den ikke er personlig. Det skal således være muligt for fx en forælder at indskyde hele eller dele af den formue, der alternativt indbetales til en ratepension eller betales i topskat.

Baggrund

Når der indskydes på en etableringskonto, har indskuddene en fradragsværdi på ca. 27 pct. Når der hæves på kontoen, kan der opnås skattefradrag på de investeringer, der foretages.

Iværksætterkontoen er for de indskydere, der betaler topskat. Indskuddene på en iværksætterkonto har en fradragsværdi på ca. 52 pct. Når der hæves på kontoen, er midlerne ikke fradragsberettigede.

På begge typer konti kan der sættes op til 60 pct. af nettolønnen ind, dog kan der altid indsættes 250.000 kr. og minimum 5.000 kr. om året.

Indskuddet kan bruges til at oprette og investere i virksomhed jf. nedenstående:

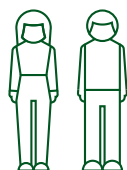
- Købe afskrivningsberettigede aktiver, fx bygninger og maskiner.
- Betale løn og husleje og andre driftsomkostninger, som er fradragsberettigede.
- Betale udgifter til forsøg og forskning mv.
- Købe aktier og anparter for at etablere virksomhed i selskabsform.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at kredsen for indbetalinger på etablings- og iværksætterkontoen gøres ubegrænset.

Provenumæssig effekt

Det vurderes, at der på kort sigt vil være en negativ provenumæssig effekt, dog forventes det, at der på lang sigt vil være en positiv effekt ved at styrke iværksætteriet.

Fjernelse af tinglysningsafgift ved jordfordeling

Problem

Strukturudviklingen inden for danske landbrug har medført, at jordene på mange landbrugsbedrifter ligger usammenhængende og spredt. Det øger transportomkostningerne, tidsforbruget i driften og er en barriere for produktivetsforbedringer. Bedre muligheder for jordfordeling giver en lavere klimabelastning, reducerer nabogener og forbedrer bedriftenes økonomi.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor, at erhvervsmæssige jordfordelinger fritages for tinglysningsafgift for at fremme interessen i landbruget og til fordel for miljø og klima.

Baggrund

På mange landbrugsbedrifter ligger jorderne af historiske årsager usammenhængende og spredt. Ved erhvervsmæssigt betinget jordfordeling samles jorderne.

Frem til 1999 var jordfordeling generelt fritaget for afgift. Men siden da skal der betales tinglysningsafgift ved overdragelse af jord som led i jordfordeling som ved enhver anden overdragelse. Det har næsten sat erhvervsmæssig jordfordeling i stå i Danmark.

Med Hjælpepakke til landbruget fra 2018 blev der afsat 10 mio. kr. i 2019 til jordfordeling og transaktionsomkostningerne i forbindelse

hermed fx betaling af tinglysningsafgift. Midlerne til puljen blev meget hurtigt tømt.

Løsning

Ifølge Natur- og Landbrugskommissionen er høje transaktionsomkostninger den væsentligste årsag til den manglende interesse for at rejse jordfordelingssager. Kommissionens anbefaling er derfor at fritage erhvervsmæssig betinget jordfordeling for tinglysningsafgift permanent.

Landbrug & Fødevarer foreslår derfor at fritage jordfordeling for tinglysningsafgift. Bedre vilkår for erhvervsmæssig betinget jordfordeling vil have positive samfundsøkonomiske og miljømæssige effekter. Besparelserne for den enkelte bedrift vil afhænge af bedriften.

Fritagelsen bør omfatte alle erhvervsmæssige jordfordelinger. Fritagelsen bør omfatte tinglysningsafgift forbundet med såvel ændring i skøder, som udskiftning/flytning af pantebreve inden for EU's statsstøtte-regler.

Provenumæssig effekt

Landbrug & Fødevarer skønner, at fritagelse for tinglysningsafgift er provenuneutral, eftersom der ikke foregår erhvervsmæssig jordfordeling i nævneværdigt omfang i dag uden støttemuligheder.

Investorfradrag for virksomheder

Problem

I dag er det muligt for en privatperson at få fradrag for investeringer, når man investerer i visse små og mellemstore unoterede selskaber, der befinder sig i en opstarts- eller vækstfase (kaldet målselskaber). Dette fradrag er skabt for at fremme investeringslysten hos privatpersoner. Det er ikke muligt for selskaber at få et lignende fradrag, hvorfor der for selskaber er begrænsninger og ikke samme incitament for at investere i startups. Startups har derved sværere ved at skaffe investeringer og få indskudt kapital, end hvis også selskaber havde samme vilkår og incitament som privatpersoner til at foretage investeringer.

Baggrund

I dag er det kun private investorer der er berettiget til investorfradrag. Selskaber, fonde og foreninger mv. kan ikke bruge disse regler. En privat investor kan fradrage 59 % af investeringen (som ligningsmæssigt fradrag) og det kan udnyttes for investeringer op til i alt 400.000 pr. år. Dette kan derfor være særdeles attraktivt for førstegangsinvestorer, der kan få en skatterabat i investeringsåret. Desuden har en investor adgang til tabsfradrag for den fulde investering, og giver investeringen overskud, er det stadig kun nettogevinsten, der beskattes.

Løsning

Investeringsfradraget bør lempes så både selskaber og fysiske personer har mulighed for at anvende fradraget. Dette vil medføre et langt større incitament for selskaber til at investere i startups- og derved nemmere for startups at indhente kapital.

Provenumæssig effekt

Forslaget vurderes at medføre et statsligt mindreprovenu.

Forhøjelse af loft over investorfradrag

Problem

Der eksisterer et loft over fradrag for personer, som direkte eller indirekte investerer i iværksætterselskaber. Loftet skulle være forhøjet fra 2023, men er blevet fastholdt på et lavere niveau. Landbrug & Fødevarer foreslår at forhøje loftet.

Baggrund

Formålet med investorfradraget er at styrke iværksætterkulturen ved at give visse virksomheder lettere adgang til risikovillig kapital.

Som en del af aftalen om erhvervs- og iværksætterinitiativer fra november 2017 blev der indført et investorfradrag. Det blev dengang aftalt, at loftet skulle træde i kraft i 2019 og forhøjes fra 2023. Som en del af finansieringen af retten til tidlig pension blev det aftalt, at loftet over investorfradraget fastholdes fra 2023 og frem. Lovændringen blev vedtaget kort før jul.

Efter gældende regler om investorfradraget kan personer fradrage ca. halvdelen af deres investeringer, hvorved der erhverves kapitalandele i visse små og mellemstore unoterede selskaber, der befinder sig i en opstarts- eller vækstfase. Indskuddet af kapital kan ske enten ved direkte investering i et målselskab eller ved indirekte investering gennem en særlig type alternativ investeringsfond.

Personer, der investerer direkte i de omfattede målselskaber, kan årligt fradrage ca. halvdelen af deres investeringer for op til 400.000 kr. i hvert indkomstår fra 2019.

Ved indirekte investeringer gennem investorfradragsfonde kan ca. halvdelen af investeringerne for op til 125.000 kr. fradrages i hvert indkomstår fra 2019. Både ved direkte og indirekte investering er fradraget udformet, så det har en skatteværdi på 30 pct. i en gennemsnitskommune.

Investorfradraget gives til private, men det er iværksætterselskaberne, der får gavn af den øgede finansiering fra private.

Løsning

Det foreslås at forhøje loftet over investorfradraget til det oprindelig aftalte, så personer, der investerer direkte i de omfattede iværksættelsesvirksomheder, kan fradrage ca. halvdelen af deres investeringer op til 800.000 kr. Ved indirekte investeringer skal der kunne fradrages ca. halvdelen af investeringerne for op til 250.000 kr.

Provenumæssig effekt

Det fremgår af L4 (2022-2023), at provenuet ved at fastholde loftet fremover skønnes at medføre et varigt årligt merprovenu på ca. 20 mio. kr. efter adfærd og tilbageløb. Der forventes derfor et mindreprovenu i samme omfang ved at forhøje loftet.

Medarbejderaktier

Problem

Det er vanskeligt at give medarbejdere medejerskab af sin virksomhed ved udstedelse af medarbejderaktier. Mangel på kendskab til reglerne på området kan dæmpe iværksætterlysten. Reglerne for warrants (aktieafløbning), som de er nu, er unødvendigt komplicerede og ugenemskskelige pga. detaljeret regulering og formelle krav, så det er besværligt for iværksættere at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Det bør være nemmere at opstarte og vækste for iværksættere, hvorfor reglerne bør gøres simple.

Baggrund

Iværksættere kan ikke konkurrere med store virksomheder, hvad angår aflønning, hvorfor de bør have mulighed for at kompensere med fx medejerskab af iværksætteriet, for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Såfremt et aktieselskab ønsker at aflønne ansatte i virksomheden med medarbejderaktier og lignende, skal disses værdi fastlægges af hensyn til skat og af hensyn til, hvor mange aktier den enkelte medarbejder kan modtage relativt til sin løn.

Løsning

En løsning kunne være at fjerne grænsen for, hvor stor en andel af medarbejder aflønning der kan gives som aktie aflønning til fordel for et krav om, at medarbejdere som minimum skal udbetales en grundløn om måneden foruden aktie aflønning.

Desuden bør beskatning på aktier tegnet under warrants falde på tidspunktet for aktiernes afståelse fremfor på konverteringstidspunktet, som gør sig gældende nu.

Provenumæssig effekt

Da der er tale om en udskydelse af skattebetalingen, vil der for staten potentielt være et rentetab, der kan medføre et begrænset mindre-provenu.

Etablering af EOT-model

Problem

I forbindelse med et generationsskifte er det få virksomheder der overgår til at blive medarbejderejede. Det kan skyldes, at der ikke eksisterer en målrettet model for at starte en medarbejderejet virksomhed. Det risikeres derfor, at virksomheder enten ikke kan afsættes eller sælges til en kapitalfond, selvom flere undersøgelser viser, at medarbejderejede virksomheder er produktive og overlevelsesdygtige

Baggrund

I Storbritannien igangsatte man i 2009 en proces for at gøre det lettere at overdrage ejerskab til medarbejderne via en medarbejdereje-konstruktion, der kaldes Employee Ownership Trust (EOT). Det har øget antallet af medarbejderejede virksomheder og gjort ejermodellen til den hurtigst voksende i Storbritannien flere år i træk. Studier viser, at det på den måde er lykkedes Storbritannien at understøtte etableringen af nye virksomheder, styrke produktiviteten og skabe højere medarbejdertilfredshed. Den canadiske regering har i 2022 stillet forslag om indførelse af en Canadisk EOT-model, mens lignende ordninger pt. drøftes i bl.a. New Zealand og Australien.

Løsning

Landbrug & Fødevarer anbefaler, at der indføres en ny model for medarbejderejede virksomheder, der giver mulighed for, at en virksomhedsejer kan overdrage sin virksomhed til et medarbejderejet selskab på samme skattemæssige vilkår, som i dag gælder for familieoverdragelse, succession til nære medarbejdere eller ved overdragelse til erhvervsdrivende fonde.

Provenumæssig konsekvens

Der er i aftalen for finanslov 2023 afsat midler til demokratiske virksomheder, der kan finansiere ændringen.

Nedsættelse af bo- og gaveafgift

Problem

Bo- og gaveafgiften er blevet i 2020 sat op 15 pct. mod tidligere 6 pct. Med SMV-regeringens regeringsgrundlag er intentionen, at den skal sænkes til 10 pct. Dette skal finansieres ved en nedsættelse af erhvervsstøtten. Det er uklart, hvor stort et provenu der kan tilvejebringes med en nedsættelse af erhvervsstøtten.

Afgiften er likviditetsdrænende og dermed investerings- og væksthæmmende. Penge der betales i afgift, er ofte midler, der tages direkte fra virksomhedens egenkapital, hvorfor der bliver færre muligheder for at foretage investeringer.

Baggrund

Boafgiften består i, at boet skal betale 15 pct. af arven til arvinger i den nærmeste familie, når arven overstiger et bundfradrag på 312.500 kr. i 2022. Nærmeste familie omfatter bl.a. børn, stedbørn, børnebørn, forældre, samlevere, tidligere ægtefæller, mv. der udsættes for en tillægsboafgift på 25 pct., hvis arven efter fradrag udloddes til ikke-nærtbeslægtede arvinger.

Gaveafgiften består i, at der skal betales 15 pct. af gaver, fx likvider som tidligere ejer lader stå i virksomheden, når beløbet overstiger et bundfradrag på 69.500 kr. i 2022. Gaveafgiften udgør 36,25 pct. af det beløb der overstiger bundfradraget.

EU-Kommissionen har i mange år anbefalet, at medlemslandene helt bør fjerne bo- og gaveafgiften. Allerede i 1994 kom Kommissionen med en henstilling til medlemslandene om at "lempe beskatningen af strengt erhvervsmæssige aktiver i tilfælde af overdragelse ved gavedisposition eller arv inkl. arve-, gave- og registreringsafgifter under forudsætning af en troværdig videreførelse i en bestemt minimumsperiode" og/eller "give arvingerne mulighed for ratevis eller udskudt betaling af gave- eller arveafgifter, såfremt de fortsætter virksomhedens drift, og indrømme dem rentefritagelse". EU-Kommissionen har flere gange siden fulgt op på henstillingen fra 1994, bl.a. i 2006 i forbindelse med en større status på gennemførelse af tiltagene i de forskellige medlemslande.

Sverige, Norge, Østrig, Slovakiet, Cypern og Estland har afskaffet afgifterne. Samtidig har bl.a. Tyskland, Italien, Finland, Spanien og UK

indført lempede regler ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder.

Løsning

Det foreslås, at bo- og gaveafgiften nedsættes yderligere og at nedsættelsen ikke gøres afhængig af saneringen af erhvervsstøtten.

Provenumæssig effekt

En fjernelse af bo- og gaveafgiften vil medføre et stort årligt mindreprovenu for staten.

2.

Finansiering

FINANSIERING

Dansk erhvervsliv står overfor en væsentlig omstilling mod en klimaneutral produktion. Vi skal sikre, at udgifter til klimaløsninger i dag bliver til investeringer i en grønnere fremtid. Med omstillingen frem mod 2030 er der tale om en historisk stor ændring, som kommer til at omfatte alle dele af danske erhvervsliv og de små og mellemstore virksomheder. De høje ambitioner afspejler sig også i finansieringsbehovet.

Det er ofte i forbindelse med et generationsskifte, at der investeres mest i virksomheden, herunder i nu teknologi. For den grønne omstilling er det derfor helt centralt, at danske virksomheder generationsskiftet på et godt grund og ikke bliver for tyndt kapitaliseret til at kunne gennemføre de nødvendige investeringer.

85 pct. realkreditbelåning til førstegangsetablerede

Problem

Mange virksomheder får ikke ejerskifte af hensyn til høje finansieringsomkostninger og mangel på finansieringsløsninger. Det gør dem sårbare overfor ekstreme hændelser og konjunkturudsving. En øget realkreditbelåning til nyetablerede vil styrke mulighederne for at etablere sig i en virksomhed. Det anbefales derfor, at unge virksomhedsejere gives mulighed for at etablere sig med 85 pct. realkreditbelåning.

Baggrund

I dag er det muligt for virksomheder at finansiere op til 70 pct. af udlåningsgrundlaget for ejendomsvurderingen med realkreditbelåning, dette er dog varierende afhængigt af institut, hvor flere institutter kun belåner op til 60 pct. De resterende 30-40 pct. udgøres ofte af en kombination af bankfinansiering og egenkapital.

Finansieringsomkostningerne forbundet med realkreditbelåningen er oftest lavere end omkostningerne tilknyttet bankgælden og egenkapitalens afkastkrav.

I mange tilfælde vil det derfor være attraktivt for landmænd, hvis det bliver muligt for dem at øge andelen af realkreditbelåningen. I den forbindelse vurderes ligeledes, at en udvidelse af grænsen for realkreditbelåning kan øge muligheden for at opnå finansiering ved ejerskifte. Afhængig af konstruktion (og pris) vil en øget realkreditsbelåningsgrad tillige kunne medvirke til at skærpe konkurrencen mellem de finansielle institutter til gavn for låntager, hvor 85 pct. realkreditbelåning vil presse realkreditinstitutterne op i udlåningsprocent.

Løsning

En løsning kan være, at Vækstfonden administrer en ordning, hvor Vækstfonden (staten) stiller garanti for 100 pct. af udlånene i intervallet 70-85 pct. af udmålingsgrundlaget for ejendomsvurderingen.

Realkreditinstituttet varetager ejendomsvurderingen og udlån (ved udstedelse af SDO/SDRO/RO-realkreditobligationer). Låntager modtager realkreditudlån op til 85 pct. af udmålingsgrundlaget for ejendomsvurderingen.

Provenumæssig effekt

Låntager betaler foruden rente og administrationsbidrag ligeledes en præmie for garantien. En garanti vurderes at koste ca. 20 basispunkter. Risikoen afdækkes i ordning. Modellen vil derved ikke få statsfinansielle konsekvenser.

Billigere at starte iværksættervirksomhed

Problem

Efter afskaffelsen af iværksætterselskabsordningen i marts 2019, er kapitalkravet til selskabsdannelse 40.000 kr. i Danmark. Det er det højeste beløb i hele Europa.

Baggrund

Kapitalkravet til virksomhedsdannelse i APS eller A/S er 40.000 kr., der skal indskydes i virksomheden enten i form af et kapitalindskud i virksomheden eller et aktiv fx en firmabil eller værdien af en anden virksomhed. Hvis der indskydes værdien af et aktiv, skal der laves en revisorerklæring af værdien af dette aktiv.

I Europa er gennemsnittet for kapitalkrav ved virksomhedsdannelse ca. 8.000 kr.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at kapitalkravet for indskud ved virksomhedsdannelse sænkes til 8.000 kr.

Provenumæssig effekt

Det har ikke været noget statsligt mindreprovenu, da man havde lavere kapitalkrav. Forslaget vurderes derfor at være provenuneutralt.

Regnskaber offentliggøres ikke for mikrovirksomheder

Problem

Flere iværksættere fravælger at drive deres virksomhed i en selskabsform, af den simple grund at de ikke ønsker at virksomhedens regnskaber skal fremgå af diverse hjemmesider.

Baggrund

Ifølge årsregnskabslovens §2 skal erhvervsdrivende virksomheder omfattes af §3 hvert år aflægge årsregnskab, som offentliggøres af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Der er dog en række undtagelser efter §§ 4-6. Her er bl.a. undtaget virksomheder, der i to på hinanden følgende regnskabsår ikke overskrider to ud af de tre nedenstående kriterier:

- 1) En balancesum på 7 mio. kr.,
- 2) En nettoomsætning på 14 mio. kr. og
- 3) Et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 10.

Virksomheder i Virksomhedsskatteordningen er ikke omfattet af et krav om offentliggørelse. Det er således ærgerligt, at regler for offentliggørelse af regnskaber skal bremse sunde virksomheders opståen.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at undtagelsesbestemmelserne i årsregnskabslovens §4 udvides til at omfatte mikro- og småvirksomheder således, at kravene vil blive:

- 1) En balancesum på 75 mio. kr.,
- 2) En nettoomsætning på 75 mio. kr. og
- 3) Et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50.

Provenumæssig effekt

Forslaget er provenuneutralt.

Matchmaking mellem investor og iværksætter

Problem

Iværksættere kan have problemer med at tiltrække den nødvendige kapital, deres initiativer kræver. Samtidigt kan investorer, især investorer med en grøn vinkel, ønske at finde de rigtige projekter at investere i uden fuldt kendskab til, hvilke initiativer der mangler finansielle midler.

Baggrund

Parter fra diverse markeder kan have glæde af udveksling af midler og kompetencer. Matchmaking er en måde, hvorpå parterne kan finde hinanden. Matchmaking kan yderligere være en platform for vidensdeling.

Eksempler på sådanne tiltag:

- Vækstfonden har det sidste år afholdt matchmaking events. Eventsene har været afholdt lokalt flere steder i landet og har haft til hensigt at være grobund for opstart af samarbejde mellem landbrugere og iværksættere. Samarbejdernes natur varierer men har beskæftiget sig med vidensdeling og input til markedsopbygning imellem parterne.
- Sagro har i lignende stil etableret et værktøj til matchmaking for bælgfrugtsparter i samarbejde med landbrugsinfo. Her matches landmænd med virksomheder, der vil producere eller afsætte proteinafgrøder. Matching sker ud fra et Danmarkskort, hvor parterne har indskrevet deres virksomheder. Her dannes igen samarbejder angående produktion og salg.
- Invester i Trekantområdet er en NGO, der afholder matchingarrangementer, som de beskriver som en form for speeddating mellem investorer og iværksættere. Formålet er at støtte erhvervslivet i trekantområdet.
- Igennem Food & Bio Cluster Denmark har virksomheder mulighed for sparring om kapitalrejsning og adgang til klyngens netværk af business angels, venturefonde og corporate venture fonde. Investorer har via partnerskab med Food & Bio Cluster Denmark adgang til et nationalt dealflow af startup og scaleups som er identificeret og kvalificeret via Food & Biocluster Denmark.

Ovenstående er eksempler på tiltag, der matcher finansielle parter med virksomheder, men finder ikke specifikt anvendelse hos den brede landbrugsbranche, hvor der er en særdeles høj grad af selvstændige, iværksættere og mindre virksomheder

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår et landsdækkende matchmaking-setup indenfor fødevarersektoren, der rummer investorer og iværksættere.

Provenumæssig effekt

Initiativet vil kræve en igangsætningsinvestering, men det vurderes, at projektets vedligeholdelsesomkostninger vil være minimale.

Bedre vilkår for sælgerfinansiering

Problem

Det er ikke muligt at anvende modellen for sælgerpantebrev, hvis sælger har bortforpagtet jorden inden salg af en landbrugsejendom.

Baggrund

Fra 1. januar 2020 blev det muligt at udskyde den del af beskatningen, der vedrører et sælgerpantebrev. Med et sælgerpantebrev kan sælger lade op til 10 pct. af købssummen stå i den ejendom, der sælges. Sælger kan til gengæld få lov til at udskyde skatten på det samme beløb af ejendomsavancen. Der er derfor mulighed for opnå en løbende beskatning over årene, efterhånden som afdragene betales.

Reglerne gælder kun for erhvervsejendomme. I genanbringelsesreglerne anses udlejning af fast ejendom ikke for erhvervsvirksomhed. Da bortforpagtning af landbrug anses som udlejningsvirksomhed i forhold til genanbringelsesreglerne, kan reglerne ikke anvendes, hvis sælger har bortforpagtet sin landbrugsejendom, og bortforpagtning af landbrug anses derfor ikke som en erhvervsmæssig anvendelse af ejendommen.

I Danmark var ca. 41 pct. af landbrugsjorden forpagtet i 2021.

Løsning

Landbrug & Fødevarer foreslår, at bortforpagtning af landbrug ikke længere anses som udlejning i forhold til genanbringelsesreglerne.

Provenumæssig effekt

Forslaget vil medføre et mindre statsligt mindreprovenue.

3.

Uddannelse

UDDANNELSE

Antallet af iværksættere i Danmark er lavere end i flere sammenlignelige lande. Hvis ikke man i familie eller omgangskreds kender succesfulde selvstændige, kan det være et meget stort skridt at springe ud som iværksætter.

Samtidigt oplever flere produktionsvirksomheder uden for de store byer må takke nej til eksportordrer, fordi de mangler kvalificeret arbejdskraft såsom uddannede smede. Derudover affolkes yderområderne, når unge mennesker bliver nødt til at flytte til de større byer for at kunne tage en uddannelse. Alt for ofte kommer de ikke tilbage efter endt uddannelse. Der er derfor brug for styrkede kompetencerne og mulighederne for beskæftigelse i alle dele af Danmark.

Etablering af traineestillinger

Problem

En række uddannelser indeholder i dag ikke obligatoriske praktiske forløb som en del af uddannelsen inden for fx ledelse, virksomhedsøkonomi m.fl. Det betyder, at unge nyuddannede, som ønsker at drive selvstændig virksomhed først får mulighed for at prøve kræfter med virksomhedsledelse og økonomi i praksis ved deres første ansættelse. For at forberede den unge på en karriere inden for ledelse samt selvstændig drift i iværksætermiljøer bør endnu flere virksomheder udbyde specifikke stillinger, der er skræddersyet til nyuddannede, som ønsker at prøve kræfter med ledelse fx i form af traineestillinger.

Baggrund

Traineestillinger gives som oftest til nyuddannede unge i relevante virksomheder. Som trainee gennemgår du et uddannelsesforløb, hvor virksomheden selv bestemmer indhold, varighed og arbejdsopgaver, og som kan tilpasses den enkelte.

Et ejer- eller generationsskifte af en virksomhed kan potentielt vare flere år før begge parter er klar til overdragelsen. Der er derfor behov for et ansættelsesforhold, som er målrettet ejer-eller generationsskifte og som forbereder den unge iværksætter på, hvad det indebærer at varetage den daglige drift af virksomheden.

Løsning

For at sikre, at nyuddannede er i stand til at vurdere indtjeningspotentiale i virksomheden og risici i produktion mm. i forbindelse med evt. ejerskifte og samtidig råder over de rette ledelseskompetencer til drift

af en virksomhed, anbefales det, at der etableres flere traineestillinger i danske virksomheder herunder SMV'er.

Med en traineestilling har den nyuddannede iværksætter, i en periode, mulighed for at følge en selvstændig og selv prøve kræfter med ledelse. Stillingen kan yderligere bruges som et fagligt forløb forud for ejer- eller generationsskifte, der forbereder både den unge og ejeren.

For at understøtte virksomhederne bør der oprettes en pulje under erhvervs- eller beskæftigelsesministeriet, som virksomheder kan søge til udvikling og oprettelse af traineestillinger. Samtidig bør der udarbejdes en statslig vejledning, som kan guide og komme med anbefalinger til virksomheder, som ønsker at oprette traineestillinger.

Provenumæssig effekt

Virksomhederne vil afholde udgifterne til traineestillingerne. Men det kan være behov for en statslig pulje på 5 mio. kr. til promovning af mulighederne.

Iværksætteri på erhvervsuddannelserne

Problem

Vi har brug for, at endnu flere unge vælger vejen som iværksætter og selvstændig erhvervsdrivende. Dette for at styrke Danmarks økonomi og konkurrencevilkår. Hvis flere unge skal få øjnene op for en fremtid inden for iværksætteri, skal vi sikre, at de i endnu højere grad end i dag stifter bekendtskab med fag i iværksætteri tidligt i deres uddannelsesforløb. Det gælder bl.a. på ungdomsuddannelserne herunder erhvervsuddannelserne.

På den baggrund bør der være et større fokus på iværksætteri på alle erhvervsuddannelser fx gennem krav om ét obligatorisk specialefag i iværksætteri eller tilføjelse af kompetencemål om iværksætteri i alle uddannelsesbekendtgørelser.

Baggrund

Undervisning i iværksætteri er ikke obligatorisk på erhvervsuddannelserne i dag. Det er på den baggrund langt fra alle erhvervsuddannelser, som har prioriteret obligatorisk undervisning i iværksætteri.

På landbrugsuddannelsen er der indsat et obligatorisk uddannelsesspecifikt fag "iværksætteri og innovation" med varighed på 1 uge sammenlagt. Faget gælder for alle specialer på uddannelsen. Samtidig er det et generelt kompetencemål for hovedforløbet i uddannelsesbekendtgørelsen, "at eleverne kan medvirke ved udvikling og innovation af virksomheder på baggrund af kendskab til selvstændigheds-

begrebet, etableringsforhold og organisatoriske principper for virksomheder samt innovationsredskaber og – processer.”

Innovation og iværksætteri er relevant for alle uddannelser, hvorfor det bør inkorporeres i højere grad. Det kræver dog en prioritering ift. andre fag, som kan være vanskelig, når der kommer ny faglig og teknologisk udvikling, som også kræver en større plads i uddannelsen. På den baggrund bør de faglige udvalg foretage et gennemsyn af de enkelte uddannelser ift., hvordan iværksætteri og innovation bedst inkorporeres.

Løsning

Det skal være obligatorisk, at hver erhvervsuddannelses uddannelsesbekendtgørelse indeholder et kompetencemål om iværksætteri og innovation. Det vil sikre, at der i undervisningen på erhvervsuddannelserne prioriteres fag målrettet iværksætteri. I den forbindelse bør der afsættes midler til de faglige udvalg til en kortlægning af, hvordan iværksætteri bedst styrkes i uddannelsen. Dette for at understøtte udvalgenes prioritering.

Provenumæssig effekt

Forslaget vil medføre øgede statslige udgifter på ca. 2 mio. kr. som engangsbeløb til de 46 faglige udvalg.

Erhvervspraktik hos iværksættere

Problem

Alle unge i 8.-9. klasse har ret til at komme en uge i erhvervspraktik. Det er dog ikke alle skoler, der planlægger erhvervspraktikforløb for de unge, selvom forløbet er en god mulighed for at sikre, at de unge stifter bekendtskab med arbejdsmarkedet herunder iværksætteri. Der bør dog være et langt større fokus på iværksætteri i de erhvervspraktikforløb, som rent faktisk tilrettelægges ude på skolerne. Dette for at styrke nysgerrigheden og viden hos de unge om netop iværksætteri.

Baggrund

Alle elever i folkeskolen har ret til at komme i erhvervspraktik i en uge i 8. klasse og en uge i 9. klasse. Det er ikke alle skoler, der har planlagte praktikuger. Har skolen ikke en planlagt praktikuge, har eleven stadig ret til praktik. Der findes en række materialer, der kan hjælpe lærere og vejledere i folkeskolen med at planlægge erhvervspraktik. Det gælder bl.a. materiale om erhvervsuddannelserne.

Der er dog brug for, at lærere og vejledere får hjælp til at understøtte flere erhvervspraktikforløb hos iværksættere. Det kan være vanskeligt for den enkelte lærer at skabe kontakt til nyopstartede virksomheder

og mindre iværksættervirksomheder. Dette kan kommunerne i stedet hjælpe med.

Løsning

Det bør være obligatorisk på alle folkeskoler at udbyde erhvervspraktikforløb for elever i enten 8. eller 9. klasse. Samtidig bør kommunerne i højere grad understøtte kontakten mellem folkeskoler og iværksættere i lokalområdet, som ønsker at have elever i praktik. Kommunerne kan med fordel lave opsøgende arbejde til disse virksomheder og formidle videre til lærere og vejledere i folkeskolen.

Provenumæssig effekt

Det er vanskeligt at vurdere de statslige omkostninger ved en styrkelse af kommunernes indsats ift. at finde og formidle iværksætterkontakter til brug ved erhvervspraktik i folkeskolen. Dette kræver en prioritering af kommunernes midler. Det vurderes, at alle folkeskoler har mulighed for at udbyde erhvervspraktikforløb inden for det gældende budget.

Opstartshjælp for iværksætteri med supplerende dagpenge

Problem

I dag har du mulighed for at søge om supplerende dagpenge i op til 30 uger, hvis du er ledig og ønsker at starte selvstændig virksomhed. De timer, du bruger på din virksomhed, modregnes i udbetalingen af dine dagpenge. På den måde bliver du støttet økonomisk, mens du bruger tid på opstart af din virksomhed. Ordningen har dog nogle uhensigtsmæssige krav og regler, som med fordel kan ændres for at gøre det mere attraktivt at starte virksomhed i Danmark. Det gælder bl.a. perioden, du kan modtage supplerende dagpenge, samt rådighedskrav mm.

Baggrund

Du kan modtage supplerende dagpenge i op til 30 uger, hvis du har drevet selvstændig virksomhed ved siden af dit lønmodtagerjob, inden du blev ledig, og fortsætter med at drive virksomheden som en bibe-skæftigelse, eller hvis du starter en selvstændig virksomhed, efter du er blevet ledig dagpengemodtager. Hvis du vil modtage supplerende dagpenge, skal du fortsat stå til rådighed for arbejdsmarkedet og kunne overtage fuldtidsarbejde med dags varsel.

De timer du bruger på at arbejde i virksomheden, bliver modregnet i dine dagpenge. Det overskud, din virksomhed optjener, kan du bruge til at forlænge din periode med supplerende dagpenge eller til at genoptjene din dagpengeret. Når du har modtaget supplerende dagpenge i 30 uger, inden for en periode på 104 uger, ophører retten til supplerende dagpenge.

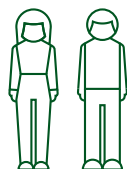
I 1997 blev den tidligere iværksætterydelse afskaffet til fordel for ordningen om supplerende dagpenge. Iværksætterydelsen var et tilbud til alle ledige, som ønskede at starte egen virksomhed. Iværksætteren kunne med tilskuddet få 50 procent af dagpengenes højeste beløb i op til 3 år.

Løsning

Hvis vi skal sikre, at endnu flere ønsker at prøve kræfter med iværksætteri og starte sin egen virksomhed, er det væsentligt at sørge for ordentlige økonomiske rammer, der kan understøtte opstartsfasen for den enkelte. Derfor bør man forlænge perioden for supplerende dagpenge til 1 år samt sikre et ledighedsforløb, som er tilpasset den enkelte iværksætter. Rådighedsbegrebet skal i den forbindelse tilpasses, så det i højere grad matcher den lediges ønske om at være selvstændig. Det indebærer fx, at møder på kommunen, aktivering og kurser i A-kasse regi skal knyttes til og understøtte den lediges virksomhed.

Provenumæssig effekt

Forslaget vil medføre øgede statslige omkostninger som følge af en forlængelse af perioden for ordningen om supplerende dagpenge på ca. et halvt år.

Ny rekrutteringsordning for iværksættere (forsøgsordning)

Problem

Som nyopstartet selvstændig, kan det være nødvendigt med en effektiv og fleksibel ansættelse af medarbejdere med specifikke kompetencer. Det kan fx være, at du har brug for at få løst en konkret opgave hurtig for at komme videre med udviklingen af virksomheden. Ledigheden på det danske arbejdsmarked er dog rekordlav, hvorfor mange er nødsaget til at kigge ud over landets og EU's grænser efter kvalificeret arbejdskraft. Det gælder også iværksættere. Der mangler dog en ordning målrettet iværksættere, der ønsker at ansætte medarbejdere fra tredjelande på forskellige uddannelsesniveauer, som sikrer en hurtig jobstart på retfærdige lønvilkår.

Baggrund

Der findes i dag en række ordninger, som virksomheder kan benytte, hvis de ønsker at ansætte medarbejdere uden for EU. Det gælder fx fast track-ordningen og beløbsordningen.

Fast track-ordningen giver i dag virksomheder med mere end 20 fuldtidsmedarbejdere mulighed for at blive certificeret af Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI), hvilket indebærer et tilbud om hurtig jobstart for nye internationale medarbejdere, der får job hos den enkelte virksomhed. Ordningen er inddelt i fire spor, som en international medarbejder kan blive ansat efter:

1. Beløbssporet: medarbejderen ansættes efter betingelserne i beløbsordningen
2. Forskersporet: medarbejderen ansættes som forsker
3. Uddannelsessporet: ansættelsen indebærer et uddannelsesophold på højkvalificeret niveau
4. Korttidsophold: sporet retter sig mod internationale medarbejdere, som ikke er omfattet af fritagelsesreglerne og som ansættes for en periode på op til 3 måneder.

Der er lige nu et lovforslag (L46) under behandling i Folketinget, som bl.a. indeholder et forslag om at sænke kravet om antallet af fuldtidsmedarbejdere på ordningen til 10, for at man kan blive certificeret som virksomhed.

Beløbsordningen sikrer, at virksomheder kan ansætte internationale medarbejdere fra tredjelande på et bestemt lønniveau. Hvis du kan tilbyde en løn på 465.000 kr. årligt eller derover, kan du ansætte en international medarbejder på denne ordning. Der er ingen øvrige uddannelses-, eller erhvervsmæssige krav på ordningen. Det førnævnte lovforslag L46, som er under behandling i Folketinget, indeholder også et forslag om etablering af en supplerende beløbsordning, som skal være afhængig af manglen på medarbejdere i Danmark, og som sænker beløbsgrænsen fra 465.000 kr. til 375.000 kr. årligt.

Nyopstartede virksomheder har dog sjældent 10 eller 20 ansatte fuldtidsmedarbejdere, hvilket gør det vanskeligt at anvende fast track-ordningen. Samtidig er ressourcerne i en nyopstartet virksomhed knappe, hvorfor beløbsgrænsen i beløbsordningen kan være urealistisk taget virksomhedens økonomi i betragtning. På den baggrund er der brug for en ny ordning, der er skræddersyet til mindre nyopstartede virksomheder, som mangler en kompetent medarbejder.

Løsning

For at sikre, at nyopstartede virksomheder har mulighed for at tiltrække internationale medarbejdere uden for EU, foreslår Landbrug &

Fødevarer, at der udvikles en ny forsøgsordning for medarbejdere fra tredje lande. Ordningen skal være målrettet nyopstartede SMV'er, som mangler medarbejdere med specifikke kompetencer. Medarbejderne skal derfor have en uddannelse enten på faglært eller videregående niveau.

Derudover skal løn- og arbejdsvilkår være sædvanlige på samme måde som ved øvrige ordninger. Den nye ordning skal indeholde samme mulighed for hurtig jobstart som ved fast track-ordningen, så det er hurtigt og fleksibelt at ansætte medarbejdere. Forsøgsordningen skal i første omgang gælde to år.

Provenumæssig effekt

Oprettelsen af en ny forsøgsordning vil medføre statslige merudgifter i form af en engangsbevilling til SIRI til medarbejderressourcer og administration af ordningen. Gebyret, som fastsættes på ordningen, vil dog dække nogle af disse udgifter, afhængig af antallet af ansøgninger på ordningen.

Videnbaserede iværksættere

Problem

Der er for få videnbaserede iværksættere som udspringer af universiteterne i Danmark og for få bliver til vækstiværksættere.

Baggrund

Danmark har et forbedringspotentiale hvad angår at få viden fra forskningsinstitutionerne omsat til nye virksomheder. Det er bl.a. vist i den seneste internationale evaluering af det danske innovationssystem. Panelet konkluderer "The excellent outcomes in science insufficiently translate into commercial innovation, in particular in SMEs, start-ups and scale ups.". Panelet efterlyser en bedre sammenhæng imellem de forskellige initiativer og en sammenhængende strategisk tilgang.

Løsning

Landbrug & Fødevarer hilser en samlet dansk iværksætterstrategi velkommen. Der er brug for at styrke rammevilkårene og støtten til disse iværksættere:

- Lettere adgang til test- og demonstrationsfaciliteter og living labs.
 - Fx gennem en voucher ordning som indbygges i virksomhedsprogrammet.
- Ensretning og af universiteternes tech-trans praksis og evt. sammenlægning af funktioner.

- Økonomiske incitamenter til universiteterne for at fremme iværksætteri blandt studerende og ansatte.
- Fleksible ansættelsesretlige rammer som understøtter iværksættere på universiteterne.
- Tættere samarbejde imellem universiteter, GTS-Institutter og klyngeorganisationer mhp. At styrke universiteternes forskellige iværksætterindsatser.

Grønt iværksætterpanel er kommet med en række tilsvarende anbefalinger som Landbrug- & Fødevarer bakker op om.

Provenumæssig effekt

De økonomiske incitamenter til universiteterne vil kræve en reservation af universiteternes basismidler, med mindre at der etableres en ekstra "videniværksætterpulje". Øvrige initiativer vil kunne klares inden for eksisterende budgetter.

Test og demonstration

Problem

Iværksættere har sjældent mulighed for selv at opbygge test- og demonstrationsfaciliteter og pilotanlæg. Mange iværksættere inden for fx primærlandbruget har også svært ved at få adgang til forarbejdningsanlæg når der introduceres nye afgrøder. Det kan fx være oprensning og afskalning af frø og bælgfrugter.

Baggrund

Det er oftest for omkostningsfuldt for iværksættere at få adgang til GTS institutternes og universiteternes faciliteter. Der er behov for at øge videninstitutionernes incitamenter til at stille faciliteter til rådighed for test og udvikling af kommercielle løsninger. Det er vigtigt, at disse faciliteter også er finansieret, så de er vedligeholdt og bemandet med kvalificeret personale, som er i stand til at understøtte iværksætterne. I dag har universiteterne sjældent finansiering til at stille de nødvendige medarbejderressourcer til rådighed.

Løsning

Der bør indføres en voucherordning fx under virksomhedsprogrammet til anvendelse ved brug af disse faciliteter.

L&F anbefaler, at man i en iværksætterindsats inkluderer instrumentet Living Labs, som nu også vinder indpas i bl.a. EU's forsknings- og innovationsprogrammer. Living labs er faciliteter, hvor man under realistiske forhold kan få afprøvet nye teknologiske løsninger. Living labs egner sig godt til at få afprøvet nye grønne løsninger bl.a. i

primærproduktionen. L&F ser også et potentiale i at udnytte de fem nye EU finansierede EIDH (European Digital Innovation Hubs) til at understøtte digitalt baserede grønne iværksættere.

Provenumæssig effekt

Voucherordningen kan finansieres af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse under strukturfondsprogrammet og de nationale erhvervsfremmemidler.

4.

Rådgivning

RÅDGIVNING

Det kan være en stor og for nogle en helt uoverskuelig opgave at finde rundt i regler og vilkår der er for at starte netop deres iværksættervirksomhed. Ligesom det kan være en jungle at opnå de nødvendige godkendelser til virksomheden. Der kan således være langt fra den gode ide, til at udbyde produkter til salg på markedet.

Fokus på demokratiske virksomheder i Erhvervsfremmesystemet

Problem

Der skal sikres ligestilling mellem demokratiske virksomheder og øvrige virksomheder. Demokratiske virksomheder og demokratiske iværksættere har ikke tilstrækkelig mulighed for at modtage vejledning og støtte til opstart og drift af deres virksomhed. Erhvervsstyrelsen og erhvervsfremmesystemet samt relevante uddannelsesinstitutioner skal have bedre kendskab til, og viden om, demokratiske virksomheder.

Baggrund

Der er begrænset kendskab til rammerne for demokratiske virksomheder, også blandt de enheder, der skal rådgive demokratiske virksomheder, herunder erhvervsfremmesystemet. Der er yderligere ikke et oplagt sted at opnå indsigt i rammerne for demokratiske virksomheder. Der findes desuden ingen undervisningstilbud angående demokratiske virksomheder eller de virksomhedsformer, termen dækker over.

Løsning

Erhvervsstyrelsen og erhvervsfremmesystemet samt relevante uddannelsesinstitutioner skal have bedre kendskab til og viden om demokratiske virksomheder, med henblik på at facilitere rådgivning. Derfor er blandt andet opkvalificering af medarbejdere nødvendigt. Det er yderligere vigtigt at følge op på indsatser, der skal resultere i bedre kendskab til, og viden om, demokratiske virksomheder og de tilhørende rammer.

Provenumæssig effekt

Forslaget kan rummes inden for midlerne, der er afsat i finanslovsaftalen for 2023.

Iværksætterøkosystemet

Problem

Iværksætterne har svært ved at navigere i et meget komplekst økosystem af ordninger, organisationer, mentorer m.v., som vil understøtte iværksætterne.

Baggrund

Danske iværksættere mødes af en lang række ordninger, rådgivere m.v. i "Iværksætterøkosystemet". Hver for sig er de med til at understøtte de enkelte iværksættere, men det kan være svært for iværksætteren at vurdere og prioritere hvor man skal søge hjælp i en travl hverdag.

Iværksætterområdet har ikke i samme omfang som det generelle erhvervsfremmesystem været genstand for en forenkling.

Løsning

Der er i høj grad brug for en forenkling af systemet og en koordinering imellem de ansvarlige ressortministerier og de ordninger og organer, som efter en konsolidering videreføres. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der i første omgang nedsættes en tværministeriel koordineringsgruppe.

L&F foreslår desuden, at der indarbejdes et mål om forenkling i regeringens iværksætterstrategi, så det tager udgangspunkt i iværksætternes behov frem for at være udbudsstyret.

Den kommunale erhvervsservice og erhvervshusene bør være iværksætternes naturlige indgang til rådgivning sammen med den samlede digitale rådgivning på www.virksomhedsguiden.dk

Provenumæssig effekt

Forenklingen vil kunne ske inden for de eksisterende rammer.

Rådgivning om regler og hjælp til godkendelser

Problem

Det er en meget stor barriere for mange fødevare- og ingrediens iværksættere at der er dyrt og langsommeligt at få godkendt nye produkter og produktionsteknologier. Det kan desuden generelt være svært at overskue regler og retningslinjer. Meget få iværksættere benytter de eksisterende muligheder for rådgivning og afklaring. Der er derfor brug at gentænke indsatsen.

Baggrund

Danske fødevareiværksættere møder barrierer i form af kompliceret og uhensigtsmæssig lovgivning, uhensigtsmæssig regulering, mangelfuld vejledning og lange godkendelsestider, som forsinker (eller forhindrer) udviklingen af de nye fødevarer.

Problemet er bl.a. adresseret af Grønt iværksætterpanel, vækstteam for ingrediensbranchen m.fl.

Der findes i dag flere muligheder bl.a. ordningen Nye forretningsmodeller i Erhvervsstyrelsen og Fødevarestyrelsens one-stop-shop, men de bliver sjældent benyttet.

Løsning

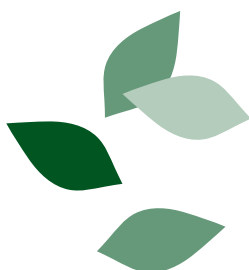
Landbrug & Fødevarer foreslår;

- En opsøgende task force for nye fødevarer og landbrugs- og fødevareteknologier
- En tilskudsordning til rådgivning om dokumentation og godkendelser

Provenumæssig effekt

En tilskudsordning vil evt. kunne etableres under Virksomhedsprogrammet med finansiering fra strukturfondene og de nationale erhvervsfremmemidler.

Etablering af en task force vil kunne finansieres ved omlægning af de eksisterende ordninger, som ikke benyttes i tilstrækkeligt omfang.

Udgivet af

Landbrug & Fødevarer
Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V
www.lf.dk

ISBN-nr. 978-87-87323-08-7